SOVEREIGNS "DEPENDING" ON NICK-NAMES

Viorica Răileanu
Assoc. Prof., PhD, Institute of Romanian Philology "B. P.- Hasdeu", Moldova

Abstract: The nickname is an individual denominative formula that distinguishes people. It allows some prompt and accurate identification, providing information that unequivocally represents the named person: it denotes a physical or character trait, or instantly evokes the context in which it was used. The Romanians have profusely practiced this mnemonic device in all times. The nickname did not make concessions, and it has been applied to all social categories, from the lowest hierarchical rank to the highest.

Keywords:Onomastics, individual denominative formula, nickname, sovereign.

Numele este definiția persoanei, este marca individualității, forma obligatorie de desemnare a unei persoane, semnul cel mai caracteristic al identității sale, un element indispensabil şi inseparabil al personalității individului (Firică, 2008, p. 215)

În sistemul antroponimic românesc, denominația personală se realizează prin antroponime oficiale şi antroponime neoficiale. *Numele de familie* care ne identifică şi ne plasează într-un grup familial, alături de *prenume,* care ne individualizează pe fiecare în parte, fac parte din categoria antroponimelor oficiale. Numărul lor este egal cu numărul persoanelor înregistrate, la un moment dat.

Porecla, supranumele, hipocoristicul, pseudonimul alcătuiesc inventarul de antroponime neoficiale şi, spre deosebire de antroponimele oficiale, nu mai au funcția de individualizare, ci reprezintă intenția celui care conferă numele de a crea o „etichetă verbală specificatoare/ caracterizantă pentru individ" şi care „are rolul de supraindividualizare" (Felecan, 2014, p. 20). Varietatea şi frecvența antroponimelor neoficiale este imposibil de urmărit cu exactitate, mai ales din cauza utilizării lor în comunicarea orală.

Utilizarea variantelor neoficiale este mai frecventă decât a numelor oficiale, datorită expresivității lor şi a semnificației afective pe care o conțin.

Modalitatea de denominație prin poreclă a servit la identificarea, la individualizarea unei persoane cu mult înainte de apariția numelor de familie, ca factor oficial. Poreclele, etichete ale persoanelor, au devenit uzuale în orice grup. Dicționarul explicativ al limbii române defineşte porecla ca fiind „supranume dat, de obicei în bătaie de joc, unei persoane, mai ales cu o trăsătură caracteristică a aspectului său exterior, a psihicului său sau a activității sale". (https://dexonline.ro/definitie/porecl%C4%83)

Or, „poreclele au apărut din dorința poporului român, conştient de forța educativă a ironiei, de a îndrepta prin intermediul satirei muşcătoare, conform preceptului latin *Castigat ridendo mores(Moravurile se îndreaptă prin râs*), deprinderile cele rele, cusururile, viciile precum lenea, zgârcenia, lăcomia, răutatea, nepriceperea, mândria, corupția, fățărnicia, laşitatea etc. Vechimea lor este probabil la fel de mare ca a acestor năravuri." (Krajnik, 2010) „Sclitada" se transmite din generație în generație şi atunci când „legea numelui" a obligat fiecare cetățean să poarte un nume de familie. Porecla se transformă în nume oficial, fiind înregistrat „odată cu primele catagrafii ale locuitorilor, aşa explicându-se prezența atâtor ciudățenii în dicționarele antroponimice." (Tomegea, 2010)

Teoretic, fiecare persoană poate avea poreclă. „Practic, însă, mecanismul formării poreclelor presupune un drum mai complicat. El porneşte de la alegerea şi acceptarea poreclei

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

(dată, de multe ori, în familie sau în colectivităţile mici), transmiterea poreclei (de la purtătorul iniţial şi la alţi membri ai unei familii, fie în formă identică, fie sub formă derivată), concurenţa şi dispariţia (atunci când o poreclă nu mai face aluzie direct la o particularitate a individului)", susţine cercetătoarea Camelia Firică. Porecle pot deveni adjectivele care denumesc trăsături fizice *(Buzatu, Chelu, Lunganu, Mititelu, Sprâncenatu, Subţirelu* etc.; *Blându, Bunu, Năvălici, Tâmpea, Zurbagiu* etc.)obiectele şi uneltele (*Cercel, Ciocan, Topor* etc.), culorile (*Albu, Bălan, Negru, Roşu* etc.), fenomenele întâlnite în natură(*Beznă, Brumă, Fulger, Furtună, Vântu, Vijelie* etc.), alimentele (*Brânză, Covrig, Mămăligă, Morcov* etc.), plantele (*Bujor, Busuioc, Mazăre, Trandafir, Usturoi* etc.), animalele şi păsările (*Arici, Berbec, Coţofană, Lupu, Păun, Şarpe, Ursu, Vulpe* etc.), obiectele de îmbrăcăminte (*Ciubotă, Dulamă, Papuc* etc.), părţile corpului(*Buză, Căpăţână, Ureche* etc.), personajele mitologice şi din folclor (*Moroi, Mucenicu, Păcală, Vrăjitoarea* etc.) (Paşca, 1936, p. 99; Bărboi, 1999, p. 48; Lazia, 2002, p. 155).

Psihologul Lena Rusti susţine că există două tipuri de porecle: porecle cu încărcătură pozitivă şi porecle depreciative. O poreclă pozitivă protejează afectiv persoana, în timp ce una depreciativă „o folosim ca să ne simţim bine umilindu-i pe ceilalţi".

Fenomenul socio-lingvistic al poreclirii este răspândit în toate limbile pământului şi în toate perioadele timpului. Acest instrument mnemotehnic, extrem de eficient, colorat afectiv, face obiectul unui adevărat cod care permite o identificare rapidă şi precisă a celui vizat. Porecla suportă variaţii, edulcoraţii, sinonimii şi diminutivări, dar niciodată nu dispare. Nu e om, *de la vlădică până la opincă,* să nu fi fost poreclit cumva, căci, să recunoaştem, gura lumii nu are odihnă.

Simpatia sau antipatia populară au făcut ca, de-a lungul istoriei, mulţi suverani să primească porecle, corespunzând celor mai remarcabile calităţi sau celor mai dezagreabile vicii ale lor. Și, indiferent ce spun istoricii, aceste porecle reprezintă un barometru elocvent al modului în care conducătorii respectivi au guvernat.

Aşa se face că suveranilor tuturor timpurilor şi popoarelor li se adăuga, la numele ce-l purtau, un fel de poreclă plăcută auzului: Ştefan *cel Mare*, Radu *cel Mare*, Anton *cel Mare*, Constantin *cel Mare*; Carol *cel Viteaz*, Ioan Vodă *cel Viteaz*, Mihai Vodă *cel Viteaz*; Basarab *cel Tânăr*, Vlad *cel Tânăr*, Petru *cel Tânăr*, Ştefan *cel Tânăr*; Alexandru *cel Bun*, Ioan *cel Bun*, Pătraşcu *cel Bun*; Radu *cel Frumos*;Vilhelm *Cuceritorul* etc. Au existat şi dinaşti care au rămas în istorie cu porecle ruşinoase, pentru faptele sau însuşirile lor, unele deloc în ton cu grandoarea capetelor încoronate: Alexandru *cel Rău,* Mihnea *cel Rău,* Harald *cel Păduchios,* Selim *cel Beţiv* etc.

Singura „poreclire" ce nu putea fi adăugată, cu de la sine putere, era „cel Sfânt". Această „extensiune" putea fi obţinută doar după moarte, uneori după trecerea mai multor secole şi numai cu acordul bisericii. Iată de ce, din imensa cohortă de suverani care s-au perindat pe parcursul bimilenarii istorii a creştinismului, cei mai cunoscuţi sunt: împăratul bizantin Constantin cel Mare, regele maghiar István I, cneazul rus Alexandr Nevski, regele francez Ludovic al IX-lea, domnitorul moldovean Ştefan (al III-lea) cel Mare. (Grecov, 1999, p. 126-127)

Sa începem periplul nostru cu **Radu *Negru***sau ***Negru-Vodă***(1290-1300)[1] care, conform tradiţiei, a fostîntemeietorul şi primul domnitor al Ţării Româneşti. Pentru români, neamul cumanilor părea mai închis la culoare, de aceea porecla de *Negru*, aşa cum este consemnat, separat, de Paul Alep şi de Miron Costin, se referă la culoarea feţei sale. (Djuvara, 2007)

Mircea *cel Bătrân* (1386-1395; 1397-1418), fiul lui Radu I, apare în istoriografia română şi cu numele de Mircea *cel Mare*. Supranumele *cel Bătrân* presupune, în general, în

[1] În paranteze sunt indicaţi anii de domnie.

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

limbajul de cancelarie medieval, primul domnitor cunoscut cu acest nume, pentru că mai târziu au fost şi alţi domnitori cu numele Mircea, cum ar fi nepotul său, Mircea al II-lea, Mircea al V-lea Ciobanul etc. Cronicarii, vorbind de Mircea „cel din trecut", „cel vechi", „primul", i-au spus *cel Bătrân*, întrucât în Ţara Românească nu se obişnuia încă numerotarea domnilor, ca în Occident. Marele nostru poet naţional M. Eminescu a făcut o greşeală istorică crezând că Mircea era într-adevăr „bătrân", „moşneag" când s-a bătut la Rovine cu sultanul Baiazid.

„La un semn deschisă-i calea şi s-apropie de cort/ Un bătrân atât de simplu după vorbă, după port"; „O, tu nici visezi, bătrâne, câţi în cale mi s-au pus! / Toată floarea cea vestită a întregului Apus"; „ – De-un moşneag, da, împărate, căci moşneagul ce-l priveşti / Nu e om de rând, el este domnul Ţării Româneşti."

Așa dar, în ziua de 17 mai 1395 (după alte surse, 10 octombrie 1394), când a avut loc bătălia de la Rovine, Mircea era un domnitor tânăr, nefiind „moşneagul" de care amintește Eminescu în *Scrisoarea a III-a*, deoarece avea doar 40 de ani!

Radu (al II-lea) ***Prasnaglava*** (1420-1422; 1423; 1424; 1427), unul dintre fiii lui Mircea cel Bătrân, era cunoscut, pe vremea când încă i se mai putea adresa cineva, drept Radu *cel Chel* sau *cel Pleşuv*. Însă se pare că e o greşeală de traducere. Istoricii au hotărât că *Prasnaglava* înseamnă, de fapt, „cap sec". Or, în limbile slave *prasno* înseamnă numai „gol pe dinăuntru" nu și „gol pe din afară". În sârbă există chiar termenul *prasnoglavac* pentru a vorbi de „prostul satului". Deci porecla *Prasnaglava*, dată domnitorului nostru, n-ar fi însemnat nicidecum Radu *cel Chel* sau *cel Pleşuv*, ci Radu *Prostul*. Porecla pare chiar rezonabilă pentru un tip care a cheltuit energie, a deranjat lume, a risipit bani, numai ca să fie la domnie, ca mai apoi să-şi privească duşmanii din vârful unui par.

Și porecla nepotului lui Radu *Prasnaglava*,**Radu** (al III-lea)***cel Frumos*** (1462-1473; 1473-1475, cu intermitențe),fratele lui Vlad Ţepes, tot poreclă cu iz ironic este, pentru că Radu îi plăcuse sultanului Mehmed al II-lea, pe când era tânăr ostatic în Turcia.

Lui **Vlad** (al II-lea)***Dracul***(1436-1442; 1443-1447), fiul lui Mircea cel Bătrân și tatăl lui Vlad Ţepeş, nu i s-a spus așa pentru că ar fi fost comparat cu *Satana* ori pentru că n-ar fi fost iubit de țară. I s-a spus *Dracul* pentru că a făcut parte dintr-un ordin de cavaleri, fondat de regele Sigismund de Luxemburg, *Ordinul Dragonului*. Vlad era atât de mândru că făcea parte din acest ordin de cavalerie, încât, odată ajuns domn al Ţării Româneşti, a pus să se bată pe monede şi să se sculpteze, ca o emblemă a lui, acel dragon. De aici i s-a zis în popor Vlad *Dracul*, adică Vlad *Dragonul*.

La rândul său, **Vlad** (al III-lea) ***Ţepeş***, cunoscut și cu numele de **Vlad *Drăculea***(sau *Dracula* pentru străini)(1448; 1455-1462; 1476), fiul lui Vlad Dracul, a ajuns „faimos" în istoria românilor datorită metodelor sale brutale de pedepsire: punea să li se taie victimelor nasul, urechile, organele genitale şi limba, ordona deseori ca osândiții să fie jupuiți de piele, fierți, decapitați, orbiți, strangulați, spânzurați, arși, fripți, ciopârțiți, bătuți în cuie, îngropați de vii etc. Însă supliciul favorit era trasul în țeapă. Porecla *Ţepeş* i s-a atribuit de pe urma execuțiilor frecvente. Numele *Vlad Ţepeş* a fost menționat pentru prima dată într-o cronică valahă din 1550. Turcii îl denumeau *Kazıklı Bey* (Prinţul Ţepeş).

Basarab (al IV-lea) ***cel Tânăr***, zis și *Ţepeluş*(1474-1475; 1478-1480; 1480-1481; 1481-1482), fiul lui Basarab al II-lea, la fel, are porecla de la pedeapsa pe care o aplica, „de a trage în țeapă", imitându-l pe Vlad Ţepeş.

Vlad (al IV-lea)***Călugărul***(1482-1495), fiul lui Vlad Dracul şi nepotul lui Mircea cel Bătrân, cu numele de botez Petru, a fost poreclit *Călugărul*, deoarece, așa cum arată un document contemporan, „a fost în tinerețe călugăr, după aceea și preot și egumen în mănăstire. După aceea s-a răspopit și s-a ridicat la domnie și s-a însurat." (Oprea, 2010)

Bogdan (al III-lea) ***cel Orb* (*Chior*)** (1504-1517), fiul lui Ștefan cel Mare și al Doamnei Maria Voichița, i s-a atribuit cunoscuta poreclă de *cel Orbu* abia în sec. al XVII-lea,

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

datorită lui Grigore Ureche. Până atunci niciun document intern nu consemnează date privitoare la sluțenia lui Bogdan al III-lea, decât cronicele poloneze. Teoria legată de infirmitatea lui Bogdan al III-lea este anulată şi de imaginile sale de pe frescele din bisericile *Sfântul Ilie* din Suceava, *Sfântul Nicolae* din Dorohoi, de la mănăstirea Dobrovăţ sau mănăstirea Putna. Posibil să fi obținut această infirmitate în urma vreunei bătălii. Grigore Ureche, în letopiseţul său, folosindu-se de informaţii subiective polone, de fapt, face trimitere la descrierea făcută de regele Poloniei care exagerase cu defectul voievodului, pentru a anula logodna cu sora sa, îl numeşte „Bogdan vodă *cel Grozav* şi *Orbu"* (Ureche, 1998, p. 67, 81). În acel moment, în limba română nu exista încă cuvântul de origine turcă *chior* (cu probleme la doar un ochi)şi de aceea a fost poreclit *cel Orb.*

Ştefan (al V-lea) ***Lăcustă*** (1538-1540), nepotul lui Ştefan cel Mare, după fiul său cel mare, Alexandru, a primit porecla chiar de la contemporanii săi, în urma unei calamităţi care a lăsat ţara sa extrem de săracă. Este vorba despre invazia de lăcuste în anul 1539, care a făcut prăpăd în holdele moldovenilor şi nu numai. „În zilele acestui Ştefan-vodă, fosta-au foamete mare şi în Ţara Moldovei şi la unguri, că au venit lăcuste multe, de au mâncat toată roada, pentru aceea l-au poreclit şi i-au zis *Lăcustă* vodă." (Ureche, 1998, p. 105)

Radu Ilie *Haidăul* (1552-1553), fiul lui Radu de la Afumaţi, obţine domnia cu ajutorul Habsburgilor. Pătrunde în Ţara Românească prin Banat cu o armată compusă din tâlhari unguri şi poloni. De aici şi porecla sa de *Haidăul,* adică„căpitan de hoți", „om fără căpătâi".

Alexandru *Lăpuşneanu*(1552-1561), ale cărui excese şi carnagii au rămas întipărite chiar şi în literatura românească, sub pana lui Costache Negruzzi, a fost numit *Lăpuşneanu*, după mama sa, *Lapuşneanca.* Moldovenii şi-au denumit întotdeauna domnitorii bastarzi după numele mamei. Astfel, Alexandru Vodă, ca şi Petru *Rareş*, cunoscut cu numele după porecla mamei sale, Rareşoaia sau Ioan *Armeanul,* numit aşa după mama sa armeancă, au rămas în istorie cu aceste supranume, ca o rămășiță străveche a matriarhatului pe tărâmurile locuite de daci.

Însă oricât vom căuta în colbul istoriei noastre un personaj asemănător voievodului **Ioan** (al III-lea) ***Armeanul***, zis şi **Ioan Vodă *cel Viteaz,*** şi **Ioan Vodă *cel Cumplit*** (1572-1574), fiul bastard al lui Ştefan cel Tânăr, strănepotul lui Ştefan cel Mare, rar vom găsi vreunul.

Ioan Vodă nutrea convingerea că boierii şi clericii sunt responsabili de starea precară a ţării, pentru că îi exploatează pe ţărani şi pentru că ţes numai intrigi.Ioan nu-i lăsa nici pe boieri, nici pe preoţi să abuzeze de roadele muncii ţăranilor, reuşind, în scurt timp, să devină eroul maselor populare. În scurta sa domnie, au fost bătute monezi naţionale de aramă, în loc de aur şi argint, pe care s-a pus prima inscripţie în limba română „Ţeara Moldovei", a crescut autoritatea domnească. Evident, aceste măsuri nu au făcut decât să înteţească ura boierimii şi a clerului contra lui Ioan Vodă, fiind numit *Ioan cel Cumplit* sau *Ioan cel Rău*. Boierii l-au urât din tot sufletul pe domnitor. Şi sentimentul era reciproc. Moartea sa de martir (trupul fără cap a fost legat de patru cămile care, biciuite, îl sfâșie în bucăți) l-a trecut deopotrivă în istorie şi legende ca Ioan Vodă *cel Viteaz* pentru popor și Ioan Vodă*cel Cumplit* sau Ioan Vodă *cel Rău* pentru dușmani. (Pârlog, 2009)

Petru (al V-lea) ***Șchiopul*** sau **Petru *cel Tânăr***(1574-1577; 1578-1579; 1582-1591), fiul domnitorului Mircea al III-lea (Miloș), a fost zugrăvit de cronicarul Grigore Ureche ca fiind „domnu blându, ca o matcă fără ac, la judecată dreptu, nebeţiv, necurvar, nelacom, nerăsăpitoriu, putem să-i zicem toate spre izvod le-au ţinut, ca să nu să sminteasscă" (Ureche, 1998, p. 165). A fost un promotor al limbii române, el fiind primul domnitor de la care ne-au rămas documente în limba româna. Porecla de *Şchiopul* i-a fost dată ca urmare a unei boli, care-i provoca dureri mari la un picior, durere ce îl făcea să șchiopăteze uneori. (Graur, 1965, p. 70)

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

Ioan Nicoară *Potcoavă*, fratele lui Ioan Vodă cel Cumplit, după mamă, a ocupat vremelnic tronul Moldovei (1577). Cea mai mare parte din viaţă şi-a desfăşurat-o, ca ataman al tuturor cazacilor zaporojeni, în Ucraina (Hurmuzaki, 1900, p. XXXIV). Era cunoscut ca Ivan *Pidkova* (Ioan Potcoavă - n.n.). Această poreclă şi-o datorează extraordinarei sale puteri, graţie căreia era în stare să îndoaie sau chiar să rupă în mâini o potcoavă de fier. Un călător străin nota în însemnările sale faptul că Ioan Nicoară „sfărâma fără nici o greutate potcoavele" (Veress, 1930, p. 154).

Petru *Cercel*(1583-1585), fiul domnului muntean Pătraşcu cel Bun şi fratele domnitorului Mihai Viteazul, şi-a petrecut tinerețea în exil. Refugiat în Occident, pentru a căuta sprijin în favoarea pretenţiilor lui la domnie, a stat o vreme la curtea regelui francez Henric al III-lea, curte extrem de rafinată şi luxoasă, unde se ivise moda la bărbaţi de a purta cercei, modă pe care a adoptat-o şi Petru. Porecla *Cercel* venea de la „o perlă pe care o purta agățată de ureche".

Despre **Ştefan *Surdul*** (1591-1592), fiul legitim al lui Ion Vodă cel Viteaz, marile tratate de istorie a românilor ne oferă foarte puţine date. În Țara Românească, ca voievozi, doar Ștefan Surdul şi Ștefan Cantacuzino au purtat acest prenume. Referitor la porecla sa, cronicarii ne informează că „i-au zis *Surdul* încă de pe când trăia" (Popescu Vornicul, 1963, p. 67), din cauza unor probleme pe care le avea cu auzul.

Alexandru (al III-lea)***cel Rău*** (1592-1593), fiul lui Bogdan Lăpuşneanu, a domnit ca un tiran, tăind o serie de boieri complotişti, asupind rău pe supuşii săi. A introdus o fiscalitate excesivă, pentru că făcuse datorii de până la suma de „zece poveri de aur", de aici i se trage şi porecla de *cel Rău*.

Mihai *Viteazul*, cunoscut şi ca **Mihai *Bravu*** (1593-1600), era fiul lui Pătraşcu cel Bun. I s-a spus *Viteazul* pentru că a avut curajul să înfrunte forţa uriaşă a Imperiului Otoman din acele vremuri, dar şi toate celelalte naţiuni, vremelnic potrivnice din jurul României: ungurii, polonezii, tătarii şi rusii. A reuşit ceea ce nici un alt domnitor român nu izbutise până atunci: unirea celor trei ţări medievale care formează România de astăzi: Țara Românească, Transilvania şi Moldova. A devenit astfel, pentru generaţiile care l-au urmat, un simbol al luptei pentru independență şi unitate.

Alexandru *Coconul*, domnitor în Muntenia (1623-1627) şi în Moldova (1629-1630), era fiul lui Radu Mihnea. (Iorga, 1932)Miron Costin îl caracteriza „şi de trup şi de hire slabu şi boleacu". În timpul domniei sale în Muntenia, deoarece era foarte tânăr, avea doar 12 ani, ţara a fost condusă de tatăl său, care era în acel moment pe tronul Moldovei (1623-1626) (http://ro.metapedia.org/wiki/Alexandru_Coconul). Porecla se trage de la *cocon* „fiudin clasele sociale înalte; tânăr de neam", având sens ironic.

Papură Vodă, cunoscut și ca *Ştefăniță Lupu* (1659-1661), fiul domnitorului Vasile Lupu, este numit domnitor la vârsta de numai 16 ani, la insistențele şi rugămințile tatălui său. Ștefăniță era firav la trup, din cauza îndelungatei detenții la Poarta Otomană, însă avea mintea ageră şi s-a dovedit a fi un bun apărător al intereselor Moldovei, întărind relaţiile cu vecinii, în special cu Muntenia, dezvoltând comerţul şi economia, scutind pe țărani de biruri. Domnia sa a fost tulburată de domnul Munteniei, Constantin Şerban, de turci şi tătari, care au provocat mari prădăciuni, dar şi de o ciumă, în anul 1660, urmată de o cumplită foamete, provocată de o mare invazie de lăcuste. Foamea era atât de teribilă încât oamenii, nemaiavând hrană, au ajuns să se hrănească cu pâine din coajă de copac şi din papură măcinată. De aici i s-a tras tânărului domnitor porecla de *Papură vodă*. Ştefăniţă Vodă s-a stins din viaţă la Tighina, la 29 septembrie 1661, la numai doi ani de domnie. Se crede că boierii ar fi grăbit moartea domnitorului, otrăvindu-l, căci „supărare şi vrăjmăşie făcea boierilor". O „supărare" pricinuise şi spătarului Nicolae Milescu, căruia i-a tăiat nasul, fiindcă se alăturase rivalului său, Gheorghe Ştefan.

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

Expresia „Țara lui Papură Vodă", intrată în vocabularul colectiv cu secole în urmă, este o expresie actuală şi în prezent, folosită de români pentru a-şi descrie nemulțumirea, pentru a zugrăvi o țară fără stăpân, o țară în care legile nu mai sunt respectate, iar expresia „A fi din timpul lu Papură Vodă" are sensul de „a fi de modă veche, a fi ridicul pin vechime".

Porecle au avut nu doar domnitorii noştri, dar şi alte capetele încoronate, cum ar fi: împăratul bizantin Constantin (al V-lea)care era poreclit *Copronimul* sau, mai pe înțeles, Constantin *Cufuritul*; Harald *cel Păduchios,* zis şi *Topor Însângerat,* era în Norvegia; Ivar *fără Oase,* fostă căpetenie daneză, a devenit, spre sfârşitul vieții, Ivar *cel Gras*; *Regele Virgin* era suveran în Portugalia; *Henric*(al IV-lea) *cel Neputincios* - în Castilia;Alfonso (al IV-lea) *cel Bălos* erarege al Leonului; Viseslav *Vârcolacul*, venit pe lume cu „capiţă pe cap" - cneaz al Rusiei; sultanul Selim *cel Beţiv* fusese în sultănie pe la Stambul (Tudor, 2008).

O astfel de colecție a trăsăturilor identitare văzute prin ochii istoriei, dar şi a oamenilor, ne face să tragem concluzia că porecla, ca formulă denominativă individuală, a fost practicată în toate timpurile şi continuă să fie întrebuințată copios. Această caracteristică stă într-o continuitate cu imaginația şi mai ales cu spiritul românesc, pentru care porecla devine o notă de culoare, o înviorare, într-un peisaj tern, anost şi gri.

BIBLIOGRAPHY

1. Bărboi, Constanţa. *Onomastică şi istorie.* Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1999.
2. *Despre Lăcustă şi Papură Vodă,* disponibil pe http://hetel.ro/index.php/2011/09/4293/
3. Djuvara, Neagu. *Thocomerius-Negru Vodă, un voivod de origine cumană la începuturile Țării Românești: cum a purces întemeierea primului stat medieval românesc dinainte de "descălecătoare" și până la așezarea Mitropoliei Ungrovlahiei la Argeș: noi interpretări*, București, Editura Humanitas, 2007.
4. Felecan, Daiana. *Pragmatica numelui și a numirii neconvenționale: de la paradigme teoretice la practici discursive.*Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Argonaut, 2014.
5. Firică, Camelia. *Onomastică românească. Probleme teoretice privind categoriile antroponimice: poreclă şi supranume,* în „Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia" (SRAZ),Travanj, 2008, nr. 52, p. 215-257.
6. Graur, Alexandru. *Nume de persoane*. Bucureşti. Ed. Ştiinţifică, 1965.
7. Grecov, Iuri. *Surprize şi curiozităţi de tot felul*. Chişinău, Prut Internaţional, 1999.
8. Hurmuzaki, Eudoxiu de. *Documente privitoare la istoria românilor*. Bucureşti, 1900, vol. XI.
9. Iorga, Nicolae. *„Coconul" lui Radu Mihnea şi capuchehaia Curt Celebi*, în „Revista istorică", 1932, XVIII, nr. 4-6, p. 97-102.
10. Krajnik, Monika. *Porecla care te definește*. 2010, disponibil pe https://adevarul.ro/life-style/stil-de-viata/porecla-defineste-1_50ad58aa7c42d5a6639369b9/index.html
11. Lazia, Liliana. *Antroponimie dobrogeană - consideraţii diacronice.* Teză de doctorat. Constanţa, 2002.
12. Oprea, Horia Dumitru. *Vlad Călugărul – porecla,* disponibil pe http://istoriiregasite.wordpress.com/2010/02/24/porecle-vlad-calugarul/
13. Paşca, Ştefan. *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*. București, 1936.
14. Pârlog Nicu. *Ioan Vodă cel Cumplit – Voievodul de Cremene,* 2009, disponibil pe http://www.descopera.ro/cultura/4060913-ioan-voda-cel-cumplit-voievodul-de-cremene. 20 martie 2009

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)

15. Popandron, Ana. *De unde vin poreclele domnitorilor români?* 17 Martie 2009, disponibil pe http://inarainyday.blogspot.com/2010/08/de-unde-vin-poreclele-domnitorilor.html; http://bucurestiidealtadata.blogspot.com/2010/08/de-unde-vin-poreclele-domnitorilor.html
16. Popescu Vornicul, Radu. *Istoriile domnilor Ţării Româneşti*. Bucureşti, 1963.
17. Tomegea, Petru. *Opinii: Porecla, renumele şi frunza lui Dracula*, 2010, disponibil pe http://www.ziare.com/social/romani/porecla-renumele-si-frunza-lui-dracula-1035133
18. Tudor, Gabriel. *Acei regi magnifici şi poreclele lor ruşinoase*, în „Revista Magazin", 17 octombrie 2008, disponibil pe http://www.revistamagazin.ro/content/view/6557/8/
19. Ureche, Grigore. *Letopiseţul Ţării Moldovei*. Chişinău, Litera, 1998.
20. Veress, Andrei. *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării Româneşti. Acte şi scrisori*. Bucureşti, 1930, vol. II.

BDD-V4821 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:49:24 UTC)